

Hurum kirkelig Fellestråd
Postboks 115
3481 – Tofte

1. oktober 2010

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet
Postboks 8004 Dep,
0030 - Osb

Høringsvar fra Hurum kirkelig fellestråd til høringsnotat fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet om endringer i gravferdsloven og kirke loven.

Vi viser til departementets høringsbrev og notat av 30. juni 2010 med forslag til endringer i gravferdsloven og kirke loven.

Deler av dette høringsbrevet med lovendringsforslag ble tatt opp som sak 18/10 under vårt lokale kirkelig fellestråds møte den 12. august, og vårt fellestråd drøftet noen av de ulike problemstillingene, innvirkningene og utfordringene som forslaget stiller oss overfor.

Innledningsvis viser vi til høringsvaret fra Kirkelig Arbeidsgiver- og interesseforbund (KA) av 15. september. Vårt fellestråd støtter og slutter oss til KA's tilbakemeldinger og innspill, særlig pkt 1.2 til 1.10 i svaret.

Norge har lang kristen kulturhistorie og dermed gamle tradisjoner for gravferdskulturen. Men på veldig kort tid er vi blitt et mangfoldig samfunn. Om vi dermed er blitt pluralistiske, er et ideologisk spørsmål som vi ikke trenger å ta stilling til her.

For å imøtekomme befolkningens flerkulturelle og flerreligiøse behov ved gravferd og bisettelser i tiden fremover, står gravferdsetaten i dag med de kirkelige fellestrådene i spissen ovenfor en del utfordringer som de tidligere ikke hadde. Dette merkes allerede i storbyene. Innen overskuelig tid vil også distriktene stå med de samme utfordringene, men uten å råde over de samme ressursene som en storby gjør.

Vi har stor forståelse for at endringer i gravferdsloven må skje for å imøtekomme ulike trosretningers behov på dette feltet. Et fellestråd i Norge vil i

sitt virke som administrative forvaltere av gravferdstjenesten måtte forholde seg til disse endrede forholdene.

Men fellesrådet i Hurum sitter med et samstemt inntrykk av at de foreslåtte bestemmelsene ikke tar tilstrekkelig på alvor de ulike oppfatningen mellom trossamfunnene når det gjelder hellighetsaspektet rundt gravferden.

Gravferdsloven skal formodentlig gjelde for generasjoner framover, og bør derfor ta mer hensyn til at den berører trosretninger som grunnleggende sett ikke lar seg forene i sine «teologiske» grunnsyn og den derav avledede «liturgiske» eller «rituelle» praksis. Men dette må gravferdsmyndigheten hele tiden forholde seg til.

Utgangspunktet for nye lovforslag på dette feltet er at all gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion og livssyn og kirkelig fellesråd skal innestå for den økonomiske forvaltningen samt være ansvarlig for logistikken.

Fellesrådet i Hurum er i utgangspunktet betenkt over den praktiske rollen som nå i større grad pålegges fellesrådene som følge av lovendringen. Enkelte gravferdssituasjoner kan medføre forvaltningsoppgaver som bringer fellerådene i konflikt med kirkens – og dermed fellesrådets – egne grunnleggende prinsipper. Slike prinsipper avledes av kirkens identitet som kristen og evangelisk luthersk, og denne identiteten vil være vernet også av en fremtidig grunnlovsbestemmelse.

Siden vi allerede har meldt vår tilslutning i hovedsak til KA's hørings svar av 15. september vil fellesrådet her nøye seg med konkrete bemerkninger og anbefalinger til noen av enkeltforslagene. Bemerkningene angis punktvis nedenfor:

Departementets forslag til endring av gravferdslovens § 5. Vigsling av gravlund. Seremoni på gravlund:

Tros- og livssynssamfunn som er virksomme på stedet skal gis anledning til å gjennomføre en seremoni når en ny gravlund tas i bruk. En slik høytidelighet må ikke utformes eller gjennomføres slik at det forhåner eller på krenkende eller sårende måte viser ringeakt for de andres tros- eller livssynssamfunnene som gravlegger sine medlemmer på den samme gravlunden.

Fellesrådets bemerkning:

Med tanke på de ulike trosretningenes forskjellige grunnsyn og ulike aksept for andre, mener vi det ville være uklokt å anta at en vigslingsseremoni kan forrettes uten at denne motsier et annet livssyn. Som nevnt ovenfor, har gjeldende religioner her til lands hver sin tro som på sentrale punkter ikke er forenlig med hverandre. Vi mener i den forbindelse at uttrykket «viser ringeakt» er for tøyelig og upresist og derfor ikke egnet. En normal tolkning pr idag vil nok sikte

til utsagn som benytter seg av krenkende beskrivelser nokså krasst, og er eksplisitt frontet og adressert mot et annet navngitt trossamfunn. Men det skal ikke mye fantasi til for å se en utvikling der man kan bli beskyldt for ringeakt såsnart man gir eksplisitt uttrykk for en trosoppfatning som saklig sett innebærer at et annet trossamfunns oppfatninger ikke har noen sannhet.

Dette vil ikke være å respektere selve mangfoldet! For nettopp mangfoldet er det jo som innebærer motsigelsene mellom trossamfunn. F. eks. mellom muslimer og hinduer, eller mellom humanetikere og kristne.

Fellesrådet fraråder derfor sterkt å bruke formuleringen «viser ringeakt». Den bør utgå i sin helhet. Vi anbefaler isteden uttrykket «*ikke forhåner eller krenker*». Den (selvfølgelig!!) respekten som må forlanges overfor annerledes troende vil da være tilstrekkelig ivaretatt.

Forslag til endring i gravferdslovens § 6. Rett til grav.

Ved gravlegging i grav som er særskilt tilrettelagt for å imøtekomme religiøse og livssynsmessige (minoriteters) behov, dekkes kostnader av kirkelig fellesråd i hjemmekommunen når denne ikke selv har et slikt tilbud.

Fellesrådet støtter KAs bemerkning i sitt hørings svar punkt 1.4 som belyser det rent økonomiske som et fellesråd må forvalte ved en slik ordning. Det foreslås derfor endring i lovforslagets ordlyd som presiserer at slike kostnader dekkes fullt ut av **øremerkede midler bevilget fellesrådet av kommunen.**

For vår del vil vi understreke nødvendigheten av at dekningsgraden ikke må overlates til politisk skjønn eller kommunal evne, men at *permanent* øremerket *full dekning* av alle *merkostnader* blir eksplisitt lovfestet.

Forslag til endring av gravferdslovens § 23 – med nytt 3 ledd som lyder:

Den som har forvaltningsansvaret for gravlegging i kommunen innbyr minst en gang i året de tros- og livssynssamfunn som er virksomme på stedet til et møte for å drøfte hvordan tros- og livssynssamfunnenes behov ved gravferd skal ivaretas.

Her mener vi at det vil kreves urimelig store ressurser for den enkelte kirkelig fellesråd med kirkeverger i spissen å kartlegge samt innkalle forskjellige livssynssamfunn til et felles møte/seminar minst en gang i året.

Det foreslås derfor en eventuell innkalling på region og fylkesnivå og gjerne etter behov. Et slikt fellesmøte mellom ulike trosretninger kan alternativt løftes opp på et bispedømmeområde nivå.

Når det gjelder departementets forslag til endring av kirkeloven, ønsker fellesrådet i Hurum å bemerke følgende ved lovendringsforslag:

Forslag til endring av kirkelovens § 9. Hvem sørger for gravferden.

Andre ledd siste punktum skal lyde:

Ektefelles rett etter denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for person som levde i ekteskapsliknende samboerskap med avdøde da dødsfallet fant sted.

Fellesrådet mener en slik lovformulering kan føre til unødvendige familietvister i forkant og etterkant. Den er også for upresisert til at gravferdsmyndigheten kan ta stilling til om samboerforholdet virkelig var «ekteskapsliknende». Særlig fordi et konfliktilfelle ofte vil enten skyldes eller medføre at de pårørende selv er innbyrdes uenige om hvorvidt kriteriet var innfridd.

Derfor anbefaler vi følgende helt presise formulering:

*Ektefelles rett etter denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for person som **er registrert** i ekteskapsliknende samboerskap med avdøde da dødsfallet fant sted.*

Forslag til endring av kirkelovens § 29, første ledd.

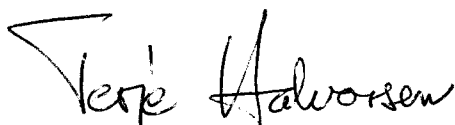
Krav om medlemskap m.v.

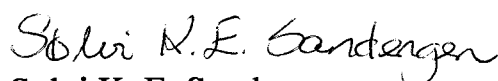
Kirkelig tilsatte og ombud skal være medlem av den norske kirke.

Departementet kan dispensere fra kravet når særlige grunner tilsier det.

I praksis er det gjerne biskopen som har gitt slike dispensasjoner, og slik vil det vel også fortsette i praksis. Både derfor og med henblik på den kommende selvstendigjøring av kirken vil vi anbefale at denne praksis kodifiseres, slik at «biskopen kan dispensere fra kravet når særlige grunner tilsier dette».

For Hurum kirkelige fellesråd,

Terje Halvorsen,
sokneprest

Sølvi K. E. Sandengen
Kirkeverge